

ТЕМА УРОКУ

Реалізм. Поняття про реалізм та історія його формування. Характерні ознаки реалізму як літературного напрямку

Робота з літературознавчим СЛОВНИЧКОМ

- **Реалізм** (лат. realis-речовий, дійсний)-1. Тип художнього пізнання світу-правдиве, об'єктивне відображення дійсності засобами того чи іншого мистецтва.

- **Метод**- художній метод, в основі якого лежить принцип життєвої правди в змалюванні соціального середовища, побуту, суспільних відносин і типів людських характерів.
- **Напрям**-напрям у літературі та мистецтві , що набув розвитку в 1830-х роках спочатку у Франції, а в ХІХ ст. поширився в Європі й Америці

Історичні умови та провідні ідеї реалізму

Час і місце виникнення	Починаючи з 30-х рр. ХІХ ст. набуває розвитку у Франції, а згодом в інших європейських літературах
Причини виникнення	Реалістичний напрям виник як заперечення художніх принципів романтизму
Чим характеризується епоха	Наполеонівські війни, громадянська війна в США, об'єднання Германії, розвиток капіталізму, жорстка ринкова боротьба, знакові відкриття в природознавстві, розвиток науково-технічного прогресу

<p>Основні ідеї</p>	<p>Основою для реалізму стає проблема взаємин людини і середовища, впливу соціально-історичних обставин на формування духовного світу (характеру.) особистості. На перше місце в літературі висувається типізація дійсності, що утверджується як універсальний спосіб художнього узагальнення</p>
<p>Характерні ознаки</p>	<p>Зв'язок із дійсністю, аналітизм, типовість образів і ситуацій, розкриття впливу соціального середовища на людину, критичний пафос, дослідження життя суспільства, психологізм</p>
<p>Жанрові особливості</p>	<p>Соціально-психологічний роман, повість, новела, цикли романів, соціально-побутовий роман, історичний роман, роман-епопея</p>

Характерні ознаки реалізму

- **Принцип «наслідування» (мімесис) у мистецтві реалізується в достовірності описів явищ і обставин, які впливають на життя людей. Реалісти ХІХ ст. підкреслювали соціальну обумовленість стосунків. Вони досліджували зв'язок людини й середовища, вплив влади грошей та стану суспільства загалом на формування характерів. Реалісти прагнули не тільки правдиво відобразити, а й віднайти причини тих чи тих подій у житті людей, здійснити глибокий аналіз тогочасної дійсності**

Основні риси реалізму

- 1) Принцип історизму в основі художнього зображення дійсності.
- 2) Дух епохи переданий в художньому творі прототипами (зображення типового героя в типових обставинах).
- 3) Герої - не тільки породження певного часу, але й загальнолюдські типи.
- 4) Характери героїв дано в розвитку, вони багатопланові і складні, соціально і психологічно вмотивовані.
- 5) Живий розмовний мову- розмовна лексика.

РЕАЛІЗМ

поч. ХІХ - поч. ХХ ст.

- * вірність дійсності, прагнення до достовірності;
- * зображення типових характерів у типових обставинах;
- * пізнання соціальних зв'язків людини і суспільства;
- * гуманістична спрямованість;
- * прагнення до соціального і психологічного аналізу;
- * розмаїтість художніх форм

**Оноре
де Бальзак**

1799-1850

«Людська
комедія»
ФРАНЦІЯ

**Лев
Толстой**

1828-1910

«Війна і мир»
«Анна
Кареніна»
РОСІЯ

**Федір
Достоевський**
1821-1881

«Злочин і кара»
РОСІЯ

**Микола
Гоголь**
1809-1852

«Мертві душі»
«Ревізор»
РОСІЯ

**Шарль
Бодлер**
1821-1867

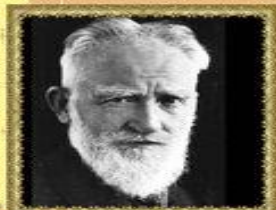
**Поль
Верлен**
1844-1896

**Артур
Рембо**
1854-1891

**Бернард
Шоу**
1856-1950

«Пігмаліон»

АНГЛІЯ

ФРАНЦІЯ

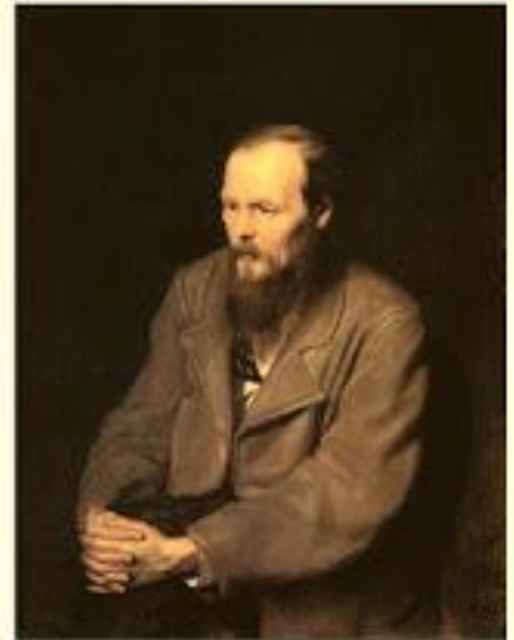
Центрами розвитку реалізму в світовій літературі XIX століття стали Франція, Англія і Росія.

Стендаль
(Мари-Анри Бейль)

Чарльз
Диккенс

Достоевский
Фёдор Михайлович

Реалізм

З 30-х рр. XIX ст. набирає розвитку у Франції

Літературний напрям, який характеризується правдивим і всебічним відображенням дійсності на основі типізації життєвих явищ.

Г. Курбе, живописець

Стендаль

О. Бальзак

Ч. Діккенс

Французський реалізм

Представники:

Стендаль, Г. Флобер, О. де Бальзак, Г. де Мопассан, А. Франц та ін.

Характерні риси:

- розвинутий аналітизм;
- орієнтація на науку та наукову методологію;
- метод об'єктивного зображення реальності;
- усунення присутності автора в творі;
- подолання суб'єктивності бачення та інтерпретації.

Висновок:

Французський реалізм можна назвати завершеним втіленням реалістичної літератури тих країн, де відбулися глибокі соціальні перетворення та стабілізувалося буржуазне суспільство.

Стендаль

А. Франц

Г. де Мопассан

Г. Флобер

Англійський реалізм

Представники:

Ч.Діккенс, У.Теккерей, Ш. та Е.Бронте тощо,

Характерні риси:

- важлива роль відводиться етико-моральному чиннику;
- не реалізується об'єктивний "анатомічний" підхід до життя і людини;
- збережено притаманний англійській літературі комічно-гумористичний струмінь.

Висновок:

Англійський реалізм відзначається особливо глибокими реалістичними традиціями, що прийнято пояснювати як своєрідністю історії країни, так і особливостями національного характеру англійців, їхнім емпіризмом, нелюб'ю до теоретизувань і тверезістю світосприйняття.

Ш.Бронте

В.Теккерей

Ч. Діккенс

Російський реалізм

Представники:

О.Пушкін, М.Гоголь, М.Некрасов, Л.Толстой,
Ф.Достоевський тощо

О.Пушкін

М.Некрасов

Характерні риси:

- суттєвий вплив збереженого до 1861 року феодалізму (кріпосницький лад), а потім - його пережитків ;
- відмова сприймати дійсність як щось реальне та остаточне;
- глибока світоглядна занепокоєність;
- активна життєва позиція автора у ставленні до дійсності;
- критицизм і викривальний пафос, нерідко – певні ознаки утопізму.

Л.Толстой

Висновок:

Російський реалізм під впливом низки різних чинників відзначається найбільш глибокою та яскравою своєрідністю на тлі європейського та світового реалізму

Ф.Достоевський